

Μαουτχάουζεν, Ιάκωβος Καμπανέλλης

Αφηγηματικό έργο χρονικό-μαρτυρία (ο συγγραφέας υπήρξε αιχμάλωτος, 1943-1945, στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Μαουτχάουζεν, «επιζών»)

Ως συνέχεια του κειμένου του Ζήση Σκάρου «Ο λύκος δε διαλέγει»(σκηνικό, πρόσωπα, συνθήκες διαβίωσης, συμπεριφορές δεσμοφυλάκων και κρατουμένων)

Δομή: Α. Εισαγωγή στο κεντρικό επεισόδιο

Η διάδοση των ειδήσεων, ανάμεσα στους κρατούμενους, για την πράξη του Έλληνα στο συνεργείο των τιμωρημένων (σαν κρυφή διανομή ελευθερίας: «μετάγγιση» αγωνιστικότητας, η πράξη αντίστασης δίνει ελπίδα και κουράγιο στους κρατουμένους)

Β. Το κεντρικό επεισόδιο στη «σκάλα την πλατιά , στο λατομείο των θρήνων».

Σκηνές: *Η καταναγκαστική εργασία * Η αδυναμία και η κατάρρευση του Εβραίου* Η αλληλεγγύη του Αντώνη* Η θηριωδία του Ες-Ες

*Η τόλμη, η περηφάνια η αξιοπρέπεια και η παλικαριά του Αντώνη *Η ταπείνωση, το ντροπιασμά του Ες-Ες από την απρόσμενη αγωνιστικότητα του Αντώνη

Γ.Ο απόηχος του γεγονότος, (οι αντιδράσεις των κρατουμένων, η συμπεριφορά του Αντώνη). Η ταπεινοφροσύνη , το μεγαλείο της ψυχής του. Η απλοϊκή αλλά εύστοχη ερμηνεία του Αντώνη για την απάνθρωπη συμπεριφορά των Ναζί και τον «αποσυντονισμό» τους.

Το μηχανάκι του Χίτλερ στο κρανίο των Ες-Ες, των Ναζί (η πλύση εγκεφάλου, η προπαγάνδα) με αποτέλεσμα την αλλοίωση της ψυχής του ανθρώπου, την «απανθρωποποίησή» του, την μεταμόρφωσή του σε «μηχανή εξόντωσης» ανθρώπων.

Τι οδηγεί τον άνθρωπο σ' αυτή την αποκτήνωση; Το μίσος, ο φανατισμός, ο ρατσισμός, η ναζιστική - φασιστική ιδεολογία , η βία, ο πόλεμος.

Τι τελικά αποσυντονίζει το μηχανάκι; Τι το βγάζει εκτός λειτουργίας; Δηλαδή τι αφοπλίζει ψυχικά και ταπεινώνει ηθικά τους Ναζί; Πώς μπορεί να νικηθεί το τέρας του φασισμού:

Η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, το ελεύθερο πνεύμα, το ηθικό ανάστημα, η δύναμη της ψυχής και η πίστη σε ιδανικά και αξίες: στην ελευθερία, τη δημοκρατία, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την ανθρωπιά και την αλληλεγγύη, την αγάπη για τον συνάνθρωπο, τη δικαιοσύνη. Ο Αντώνης— παράδειγμα αγωνιστικότητας.

Σύνδεση μορφής – περιεχομένου

1. Ποιος είναι ο αφηγητής της ιστορίας; Ποια η σχέση του με τα γεγονότα; Ποια είναι η οπτική γωνία (εστίαση) από την οποία βλέπει ο αφηγητής τα γεγονότα; Πώς ονομάζουμε αυτό τον τύπο του αφηγητή;

2. Σε ποιο πρόσωπο γίνεται η αφήγηση (τύπος αφήγησης). Τι χαρακτηριστικά προσδίδει στην αφήγηση η επιλογή των συγκεκριμένων γραμματικών τύπων; Εκτός από την αφήγηση των γεγονότων, υπάρχει στο κείμενο και διάλογος. Σε ποιο σημείο και τι προσδίδει στην αφήγηση;

3. Εξετάστε τον χρόνο της αφήγησης και τον χρόνο που έχει διαδραματιστεί η ιστορία. Συμπίπτουν ή υπάρχει αναχρονία;

5. α) Με ποια αφηγηματικά μέσα οι δύο συγγραφείς, Σκάρος και Καμπανέλλης, αποδίδουν τη ρουτίνα των εκτελέσεων και την απάθεια των δεσμοφυλάκων απέναντι στα θύματά τους;

β) Σε ποιο σημείο του κειμένου του Καμπανέλλη ο ρυθμός επιταχύνεται παρακολουθώντας την ένταση της στιγμής, και πώς δηλώνεται αυτό μορφικά (συντακτικά);

6. Τι είδους σύνδεση προτάσεων υπάρχει στην τρίτη και τέταρτη παράγραφο; Τι πετυχαίνει να αποδώσει ο συγγραφέας με αυτό το μορφικό (συντακτικό) στοιχείο;